

Regioonide Komitee arvamus „Avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitleva direktiivi muutmise ja avatud andmed”

(2012/C 391/12)

REGIOONIDE KOMITEE

- on rahul komisjoni algatusega vaadata läbi avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitlev direktiiv ning sellega seotud teatis avatud andmete kohta, kuna neil on potentsiaali osutada kodanike, ettevõtete ja haldusasutuste jaoks väärtuslikuks ning nad võivad aidata luua töökohti ja parandada avalike teenuste kvaliteeti;
- on toonitanud seda, kui olulised ja vajalikud on ühised eeskirjad ja tavad, millega reguleeritakse avaliku sektori valduses oleva teabe kasutamist ja taaskasutamist tagamaks, et kõigi Euroopa teabeturul osalejate suhtes kohaldatakse samu põhitingimusi, et tingimused sellise teabe taaskasutamiseks on läbipaistvamad ning et kaotatakse siseturu moonutused;
- tuletab meelde, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kuuluvad digitaalarengu strateegia meetmete – mis hõlmavad ka avaliku sektori teabe direktiivi läbivaatamist ja avatud andmeid käsitlevat teatist – kesksete sihtrühmade hulka ja neil on eriti oluline roll nende rakendamise liikumapaneva jõuna;
- peab oluliseks seda, et avaliku sektori teabe taaskasutamisel tuleks täielikult järgida eraelu puutumatust käsitlevaid Euroopa Liidu ja riiklike õigusakte. Lisaks tuleb avatud andmete kasutamisel austada kolmandate isikute intellektuaalomandiõigusi ning tagada, et ärilisel eesmärgil taaskasutatavate avatud andmete ühendamisel säiliks sama andmekaitse ja eraelu puutumatuse kaitse tase nagu see, millest avalik sektor oma andmete puhul kinni peab pidama.

Raportöör	Anne KARJALAINEN (FI/PES), Kerava linnavolikogu liige
Viitedokumendid	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta COM(2011) 877 final Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Avatud andmed: innovatsiooni, majanduskasvu ja läbipaistva juhtimise mootor” COM(2011) 882 final

I POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatus

- on rahul komisjoni algatusega vaadata läbi avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitlev direktiiv ning sellega seotud teatis avatud andmete kohta, kuna neil on potentsiaali osutada kodanike, ettevõtete ja haldusametuste jaoks väärtuslikuks ning nad võivad aidata luua töökohti ja parandada avalike teenuste kvaliteeti ⁽¹⁾;
- rõhutab, et praeguse, 2003. aastal vastuvõetud direktiivi eesmärk oli lihtsustada avaliku sektori valduses oleva teabe ärilisel eesmärgil taaskasutamist kogu liidus, ühtlustades lihtsustatud taaskasutuse põhitingimused. Lisaks sisaldab direktiiv sätteid, milles käsitletakse diskrimineerimisest hoidumist, tasu võtmist, ainuõiguste andmist, läbipaistvust, litsentsimist ja praktilisi vahendeid avalike dokumentide leidmise ja taaskasutamise lihtsustamiseks. Nende sätete osas on kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused samal ajal nii toimijad kui ka teenusepakkujad;
- täheledeb, et komisjoni 2011. aastal avaldatud avatud andmete teatistes leiti, et hoolimata tehtud edusammudest eksisteerisid veel mitmed tõkked avaliku sektori valduses oleva teabe kasutamiseks, näiteks suutmatus mõista avaliku sektori teabe majanduslikku potentsiaali, ebapiisav teave avaliku sektori teabe kättesaadavuse kohta, taaskasutamise tehnilist ja praktilist laadi takistused;
- märgib, et direktiivi läbivaatamine moodustab osa Euroopa digitaalarengu tegevuskavast, mis omakorda on osa strateegiast „Euroopa 2020”, mille eesmärk on muuta Euroopa arukaks, jätkusuutlikuks ja kaasavaks majanduseks, kus on tagatud tööhõive, tootlikkuse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kõrge tase ⁽²⁾;
- rõhutab, et Euroopa võib-olla suurim väljakutse lähitulevikus on luua majanduskasvu ja edendada samal ajal säästvat arengut. Nende eesmärkide vahel valitseb vastuolu, mida käsitletakse strateegias „Euroopa 2020”, muutes säästva arengu üheks olulisemaks prioriteediks. Säästev areng on areng, mille abil rahuldatakse praeguse ühiskonna vajadused, tegemata järeleandmisi tulevaste põlvkondade arvelt. Jätkusuutliku majanduskasvu suurim potentsiaal peitub digitaalajanduses ⁽³⁾;
- on rõhutanud seda, kui oluline on avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamine nii ärilisel kui ka muul eesmärgil, samuti uurimistegevusse investeerimine, et toetada konkreetseid tegevusi ja tulevaste rakenduste arendamist, et suurendada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna väärtust ⁽⁴⁾;
- on toonitanud seda, kui olulised ja vajalikud on ühised eeskirjad ja tavad, millega reguleeritakse avaliku sektori valduses oleva teabe kasutamist ja taaskasutamist tagamaks, et kõigi Euroopa teabeturul osalejate suhtes kohaldatakse samu põhitingimusi, et tingimused sellise teabe taaskasutamiseks on läbipaistvad ning et kaotatakse siseturu moonutused ⁽⁵⁾;
- tuletab meelde, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kuuluvad digitaalarengu strateegia meetmete – mis hõlmavad ka avaliku sektori teabe direktiivi läbivaatamist ja avatud andmeid käsitlevat teatist – kesksete sihtrühmade hulka ja neil on eriti oluline roll nende rakendamise liikumapaneva jõuna ⁽⁶⁾;
- tõdeb, et riigiasutused toodavad, koguvad ja säilitavad suurt hulka teavet ja infosisu. Avaliku sektori teave on digitaalse sisuga toodete ja teenuste oluliseks algmaterjaliks ning selle suur potentsiaal on Euroopa Liidus senini veel täiel määral kasutamata;
- juhhib tähelepanu sellele, et avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise turu väljatöötamiseks on vaja läbi vaadata avaliku sektori asutuste ja eraettevõtete vahelised ainuõiguslikud lepingud ning võtta meetmeid, millega rakendatakse litsentseerimise ja maksustamise mudeleid, et lihtsustada ja maksimaalselt suurendada avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist,

⁽¹⁾ CdR 247/2009.

⁽²⁾ CdR 104/2010.

⁽³⁾ CdR 104/2010.

⁽⁴⁾ CdR 247/2009.

⁽⁵⁾ CdR 247/2009.

⁽⁶⁾ CdR 104/2010.

ja tagatakse samas rahastamine dokumentide säilitamiseks ja ajakohastamiseks. Samuti on oluline kaaluda ja selgitada, kuidas saaks korraldada avaliku teabe haldamiseks sageli juba kasutatavaid mehhanisme selliselt, et tekiks maksimaalne sidusus, mis võimaldab olulisel määral kasutada koostoimeid ⁽⁷⁾;

11. toonitab, et väga oluline on määratleda teabe majandusliku väärtuse objektiivse mõõtmise viis teabe avaliku olemuse ja selle seose tõttu valitsusasutustega ⁽⁸⁾;

12. rõhutab, et avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise täispotentsiaali saavutamise oleks võimalik kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tihedama kaasamisega, mis aitaks oluliselt kaasa avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise edendamisele, mis omakorda parandaks ettevõtete võimalusi ja looks töökohti ⁽⁹⁾;

13. ärgitab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi mõtlema sellele, kuidas nad saaksid edendada avaliku teabe kättesaadavaks tegemist ja taaskasutamist;

14. peab oluliseks seda, et avaliku sektori teabe taaskasutamisel tuleks täielikult järgida eraelu puutumatust käsitlevaid Euroopa Liidu ja riiklike õigusakte. Lisaks tuleb avatud andmete kasutamisel austada kolmandate isikute intellektuaalomandiõigusi ning tagada, et ärilisel eesmärgil taaskasutatavate avatud andmete ühendamisel säiliks sama andmekaitse ja eraelu puutumatuse kaitse tase nagu see, millest avalik sektor oma andmete puhul kinni peab pidama;

15. on rõhutanud vajadust tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine valitsussüsteemide koostalitlusvõime parandamiseks ja avalike teenuste tõhusamaks osutamiseks tehtavasse laiaulatuslikku koostöösse ⁽¹⁰⁾;

Avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitleva direktiivi põhimõtted

16. täheldab, et komisjoni läbivaadatud strateegia avatud avalike andmete kohta põhineb kolmel üksteist täiendaval tegevussuunal:

— õigusraamistiku kohandamine andmete taaskasutamiseks;

— rahastamisvahendite mobiliseerimine avatud andmete ja kasutuselevõtumeetmete toetamiseks, luues Euroopa andmeportaali;

— liikmesriikidevahelise koordineerimise ja kogemuste vahetamise hõlbustamine;

17. rõhutab, et direktiivi läbivaatamisega võetakse kasutusele põhimõte, mille kohaselt on kogu avalik teave, mis ei ole selgesõnaliselt hõlmatud ühega eranditest, taaskasutatav ärilistel ja mitteärilistel eesmärkidel;

18. märgib, et ettepanekus, millega laiendatakse direktiivi reguleerimisala, et hõlmata raamatukogud (sh ülikoolide raamatukogud), arhiivid ja muuseumid, tuleks arvesse võtta selliste asutuste erieesmärki, mille kogud on avalikult juurdepääsetavad. Komitee juhib tähelepanu sellele, et direktiivi reguleerimisala laiendamine peaks piirama võimalikku finantsmõju ega tohiks tekitada nimetatud institutsioonidele suuremat halduskoormust ega märkimisväärsed lisakulusid. Komitee rõhutab, et kuigi kultuuriasutustele ei tohi panna digiteerimiskohustust, ei tohiks piirkulusid ületavate tasude kehtestamise väljapakutud meetod pärssida digiteerimise ja nimetatud asutuste pikaajalise arhiveerimise püüdlusi suurte digiteerimis- ja andmesalvestuskulude ning kasumivõimaluste vähenemise tõttu;

19. täheldab, et lisaks määratakse ettepanekus kindlaks summa, mida võidakse nõuda avaliku sektori teabe eest ning mis ei tohi ületada paljundamise ja levitamise piirkulu, võtmata arvesse erandjuhte, kui avaliku sektori asutused peavad märkimisväärse osa oma avalik-õiguslike ülesannete täitmisega seotud tegevuskuludest koguma oma intellektuaalomandi õigusi kasutades. Komitee teeb ettepaneku, et summa kindlaks määramisel saaks üldiselt arvesse võtta ka avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitleva direktiivi nõuete täitmisest tekkivaid kulutusi;

20. tõdeb, et ettepanekuga nõutakse liikmesriikidelt sõltumatu asutuse poolse järelevalve korraldamist avaliku sektori teabe taaskasutamist puudutavates küsimustes. Ent komitee ei pea seda vajalikuks juhul, kui liikmesriikides on juba olemas piisavad mehhanismid, millega tagatakse avaliku sektori järelevalve. Liikmesriigid peavad esitama komisjonile igal aastal aruande avaliku sektori teabe taaskasutamise olukorra ning selle tagamise meetmete ja menetluste kohta;

21. märgib, et komisjon teeb koostööd liikmesriikide, avaliku sektori asutuste ja piirkondlike vahendajatega, et töötada välja üleeuroopaline andmeportaal, mis annab vahetu juurdepääsu paljudele andmekogumitele kogu ELis (sealhulgas komisjoni portaali kaudu kättesaadavad andmed);

22. ärgitab komisjoni toetama oma rahastamiskavades avatud avaliku sektori teabe kättesaadavaks tegemisele suunatud meetmeid, võttes arvesse ka kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi;

⁽⁷⁾ CdR 247/2009.

⁽⁸⁾ CdR 247/2009.

⁽⁹⁾ CdR 247/2009.

⁽¹⁰⁾ CdR 10/2009.

23. julgustab avaliku sektori asutusi avaldama andmeid võimalusel masinloetavas vormis, ent tuletab meelde, et direktiivis ei eeldata kõigi andmete masinloetavaks muutmist. Seda tuleks selgelt väljendada ka direktiivi põhjendustes;

Võimalused

24. juhib tähelepanu asjaolule, et avaliku sektori avaliku teabe taaskasutamine toob kasu ühiskonnale tervikuna. Uute tavade väljatöötamine seotud avatud andmete kasutamiseks on samm kasutajakeskse teenuseprotsessi suunas. Muud hüved võivad esineda innovatiivsete teenuste, uute ärimudelite ja avaliku sektori tegevuse suurema tõhususe kujul ⁽¹¹⁾;

25. tõdeb, et komisjoni selgituste kohaselt suurendab vabalt kättesaadav avaliku sektori teave majanduskasvu ja loob uusi äritegevuse võimalusi ka väikeettevõtetele olenemata nende asukohast. Seoses sellega tuleks edendada eelkõige VKEde osalemist taaskasutamisel ning näha avaliku sektori dokumentide esitamiseks, säilitamiseks ja ajakohastamiseks ette vajalik refinantseerimine;

26. märgib, et avaliku sektori teabe taaskasutamisel ja avatud teabe tähtsusel ettevõtete jaoks võib olla positiivne mõju kogu piirkonna arengule;

27. rõhutab, et komisjoni selgitused ja muud rahvusvahelised uurimused kinnitavad seisukohta, mille kohaselt on andmeressursside taaskasutamise eesmärgil avalikustamise võimalikud sotsiaalsed ja kogumajanduslikud eelised ka ettevaatliku prognoosi alusel märkimisväärselt suuremad kui need müügitulud, mis tulevikus kaotataks. Ent vajalikud oleksid ELi sihipärased (toetus)meetmed, et vältida praeguste ja lähituleviku rangete eelarvepiirangute korral avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitleva direktiivi nõuete täitmisest tulenevaid lisakulusid vähenenud sissetulekute tingimustes;

28. täheldab, et andmetel on tulenevalt nende sisust erinev majanduslik väärtus. Majanduslikku kasu ja uusi innovatsioone saavutatakse eelkõige andmete ühendamise kaudu, näiteks ühendades geograafilised andmed teenuseandmetega;

29. tuletab meelde, et avaliku sektori teabe taaskasutamise võimalus avaldab positiivset mõju ka avaliku halduse läbipaistvusele, tõhususele ja aruandekohustusele ning suurendab kodanike mõjuvõimu. Andmed on kontrollitavad ja läbipaistvad;

30. tuletab meelde, et avaliku teabe kättesaadavaks tegemine parandab otsuste langetamise teadmistebaasi ja selle kvaliteeti, näiteks teadmispõhine otsustusprotsess liikluse, maakasutuse ja kliimamuutuste valdkonnas;

31. tõdeb, et riigiasutuste andmebaaside kättesaadavaks tegemine ja ühistöövahendiks muutmine pakuvad kohalikule meediale hea võimaluse kajastada kohaliku tasandi otsustusprotsessi arusaadaval ja huvitaval viisil;

32. tuletab meelde, et avaliku teabe läbipaistvus võimaldab ka osutada elektroonilisi avalikke teenuseid kulutõhusamalt ja vähendada topeltandmete säilitamist;

33. rõhutab, et avalike andmete laiaulatuslik kättesaadavaks tegemine taaskasutamise eesmärgil ei loo mitte ainult uut äritegevust, vaid pakub ka avaliku sektori toimijatele endile võimaluse arendada oma süsteeme ja protsesse ning luua nende süsteemide vahel liideseid;

34. tuletab meelde, et paljudel avaliku sektori teabel põhinevatel toodetel ja teenustel on piiriülene mõju. Teenuste pakkumine kogu ELi territooriumil tuleks ettevõtete jaoks lihtsamaks muuta;

35. rõhutab, et avatud avaliku sektori teave aitab parandada eelduseid toimivaks digitaalseks siseturuks, kus tarbijatele on võimalik pakkuda lihtsat, turvalist ja paindlikku juurdepääsu seaduslikule digitaalsele sisule ja teenustele ⁽¹²⁾;

36. tuletab meelde, et Euroopa kodanikud saavad avatud avaliku teabe võimaldatavast arenevast digitaalsest siseturust ning teenustest ja teabetoodetest kasu nii tarbijate kui ka ettevõtjatena, nii loovsektori kui ka informaatika valdkonna töötajatena ⁽¹³⁾;

37. juhib tähelepanu sellele, et kohalikel avaliku sektori toimijatel ei ole sageli piisavalt ressursse, oskusi ega rahalisi vahendeid selleks, et arendada ise kasutajatest lähtuvaid uenduslikke teenuseid. Kohalikke ja piirkondlikke toimijaid tuleks seega toetada ja julgustada muutma taaskasutamiseks avalikustatud avaliku sektori teabe arendajate ja ettevõtete, sh VKEde jaoks optimaalseks ning pakkuda seeläbi uusi äritegevuse võimalusi ja luua uusi töökohti. Ühtlasi võib tekkida ka täiesti uusi digitaalseid teenuseid, millest saab tõenäoliselt kasu ka kohalik ja piirkondlik avalik sektor;

38. märgib, et loodusvarade piisavus ja süsinikujalajälje vähendamine on säästva arengu seisukohalt olulised tegurid, ent need piiravad tootmisel põhinevat kasvu. Euroopa majanduskasvu aluseks peaks seega olema miski muu kui tarbekaupade toodangu suurendamine. Tooted ja teenused, mida on võimalik toota ja pakkuda digitaalselt, võivad luua kasvu, mis koormab loodusvarasid vähem. Komitee rõhutab siiski, et digitaalsete protsesside kasv – sh ka tulenevalt selliste toodete ja teenuste kasutamisest, mille järgi ei ole varem olnud nõudlust – toob kaasa ka energia ja nende ressursside tarbimise kasvu, mida on vaja digitaalkandjate tootmiseks;

⁽¹¹⁾ CdR 104/2010.

⁽¹²⁾ CdR 104/2010.

⁽¹³⁾ CdR 104/2010.

39. tuletab meelde, et avatud avaliku sektori teave loob uusi võimalusi innovaatilise digitaalse äritegevuse arendamiseks. Kui avaliku sektori teavet pakutakse taaskasutamiseks üha enam masinloetavas vormis, võivad ettevõtted selle alusel luua ja pakkuda uuenduslikke teenuseid. Teabeteenuste liidesed ja automaatne andmete kontrollimine vähendavad andmete käsitsi salvestamise ja parandamise tööd;

40. rõhutab, et avatud avaliku sektori teave võib kaasa tuua innovatsiooni mitte ainult ettevõtete, vaid ka riigi- ja teadus- asutuste, kolmanda sektori ja eraisikute poolt;

41. tuletab meelde, et andmete senisest ulatuslikumal kasutamisel on majanduslikke ja sotsiaalseid mitmekordistavaid mõjusid ja koostoimeid, sealhulgas tänu uurimustegevuses ja hariduses kasutada olevate andmeallikate lisandumisele;

42. märgib, et avaliku sektori teabe kättesaadavaks tegemine taaskasutamise eesmärgil on kasulik turismile, kuna teenuseid ja sihtkohateavet võidakse hõlpsasti pakkuda turistide oma keeles;

43. rõhutab, et kasutada oleva teabe taaskasutamine parandab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalusi suurendada energiatõhusust ning tõstab seeläbi Euroopa Liidu konkurentsivõimet ja suurendab äritegevuse võimalusi kohalikul ja piirkondlikul tasandil ⁽¹⁴⁾;

44. rõhutab, et avatud avaliku sektori andmete pakutavaid võimalusi innovatsiooniks tuleks arvesse võtta ka ELi raamstrateegia „Horisont 2020” elluviimisel;

45. tervitab seda, et ajavahemikul 2014–2020 rahastatakse Euroopa avalike andmete e-teenuste taristut Euroopa Ühendamise Rahastust. Rahastamise suunamisel tuleks arvesse võtta ka kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vajadusi ning taaskasutamise eesmärgil andmete kättesaadavaks muutmisele neile osaks langevaid väljakutseid;

Väljakutsed

46. peab oluliseks seda, et juhul kui avaliku sektori asutused katavad olulise osa oma avalik-õiguslike ülesannete täitmisega seotud tegevuskuludest oma intellektuaalomandi õiguste kasutamise arvel, võidakse avaliku sektori asutustel lubada võtta dokumentide taaskasutamise eest piirkulusid ületavat tasu;

47. tõdeb, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel võib endiselt olla probleeme juurdepääsul riigiasutuste andmetele, nende kogumisel, töötlemisel või taaskasutamisel. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning riigiasutused peavad koostööd tugevdama, et avatud avaliku sektori andmeid oleks võimalik tõhusalt kasutada;

48. leiab, et eritähelepanu tuleks pöörata sellele, milliseid takistusi ja probleeme on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel või arendajatel olnud avaliku sektori valduses olevate

andmete kasutamisel, ning sellele, mida tuleks teha nende probleemide lahendamiseks. Oluline on ka see, et dokumendid tuleb masinloetaval kujul ja koos nende metaandmetega teha kättesaadavaks ainult selles ulatuses, mis on võimalik ja otstarbekas;

49. tuletab meelde, et avatud avaliku sektori andmete kättesaadavaks tegemiseks vajalik tehnoloogia on juba kõrgel tasemel, ent kohalikul ja piirkondlikul tasandil ei ole tingimata oskusi selle piisavalt hästi haldamiseks ning neil puuduvad vajalikud mehhanismid taaskasutamiseks pakutava teabe leidmiseks. Avatud avaliku sektori teavet ei osata piisavalt hästi kasutada ka kodanikele pakutavates teenustes;

50. juhib tähelepanu sellele, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel, eriti kõige väiksematel omavalitsusüksustel, ei ole tingimata vahendeid ja suutlikkust ulatuslike meetmete rakendamiseks andmete kättesaadavaks tegemisel, vaid nad vajavad seejuures toetust (juhiseid ja soovitusi, reprodutseeritavat tehnilist taristut, ühtseid andmekatalooge, rahastamist jne);

51. märgib, et kui avatud avaliku sektori teave on täielikult detsentraliseeritud ilma igasuguse keske haldamiseta, on arendajatel ja ettevõtetel keerulisem selle alusel rakendusi luua;

52. tõdeb, et kuna ELi kohaliku ja piirkondliku tasandi toimijad on erinevad, võib arendajatel olla raske luua reprodutseeritavaid tehnilisi platvorme või rakendusi. Soovitav on korraldada üleeuroopalisi projekte, mille käigus luuakse ja katsetatakse rakendusi omavahel. Selline näide on projekt CitySDK, mille käigus Euroopa eri linnad loovad lahendusi koostöös ja jagavad oma kogemusi;

53. tuletab meelde, et kui avatud avaliku sektori teabe alused on kord loodud ja omaks võetud, ei nõua selle ülalpidamine edaspidi nii palju ressursse kui uurimisfaasis. Kohalikul ja piirkondlikul tasandil töötavatele inimestele tuleks korraldada teabe kättesaadavaks tegemisega seotud koolitusi, nii et nad mõistaksid paremini teabe kättesaadavaks muutmise tähtsust nende organisatsiooni jaoks;

54. tuletab meelde, et ei piisa sellest, kui teave tehakse kättesaadavaks otsuselangetajatele ja kodanikele, vaid teabe kasutamine eeldab erilisi oskusi. Eri tasanditel pakutava hariduse ja ametialase täienduskoolituse kaudu tuleks õpetada teabe haldamise ja analüüsimise oskusi;

55. juhib eriti tähelepanu sellele, et direktiivi ettepanekuga ei mõjutataks raamatukogude, arhiivide ja muuseumide põhiülesannete täitmist digitaalses tegevuskeskkonnas. Ettepanek ei tohiks viia olukorrani, kus asutuste võime oma põhiülesandeid täita väheneb seetõttu, et direktiiv vähendab märkimisväärselt nende võimalust arendada oma kogusid täiendavaid, majanduslikult tasuvaid tegevusi koostöös avaliku ja erasektori

⁽¹⁴⁾ CdR 65/2011.

toimijatega. Just seoses kokkulepetega näiteks mahukate digiteerimisprojektide puhul tuleks ainuõigusi kaaluda üleminekupeerioidil, kui see osutub vajalikuks avalikke huve teeniva teenuse pakkumiseks;

56. on seisukohal, et eritählepanu tuleks pöörata logistikale, mis on vajalik haldusasutuste poolt arendatud ja juhitud rakenduste kasutatava suure andmekoguse käsitlemiseks;

57. tõdeb, et andmete kättesaadavusel on eri tasandid ja selline teave, mille kättesaadavus edendab ühiskondlikku läbipaistvust (nt eraisikute maksuandmed), kui see on nõudmisel kättesaadav, võib tekitada probleeme seoses eraelu puutumatussega, kui see avaldatakse uuesti avatud avaliku teabe taaskasutamise eesmärgil;

58. rõhutab, et määrava tähtsusega on kehtestada igal tasandil turvalisuse nõuded, et tagada eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse optimaalne tase ning vältida isiklike andmete igasugust loata jälgimist ja profiilide loomist, sealhulgas ostueelistused, tervislik seisund, patsiendiandmete registrid jne. Eraelu puutumatus tuleb arvesse võtta ka sellest seisukohast, kuidas eri registrite andmeid on võimalik automaatselt ühendada ja luua inimeste kohta eriti üksikasjalikke profiile;

59. tuletab meelde, et isikuandmeid sisaldava teabe kättesaadavaks tegemine muu hulgas teadus- ja arendustegevuseks (näiteks meditsiiniuuringuteks) eeldab isikutuvastamist võimaldavate andmete kõrvaldamist materjalist ning samuti tuleb kaaluda takistuste kehtestamist selliste ühendamine läbiviimisele. Alusandmebaase haldavaid ametiasutusi tuleks julgustada oma andmeid anonüümseks muutama. Anonüümseid andmeid võidakasutada ka teenuste väljatöötamiseks nii avalikus kui ka erasektoris tingimusel, et on välistatud, et nende anonüümsete andmete ühendamisel teiste andmetega saadakse kokku piisav isikule viitavate andmete hulk, mis vajab kaitset. Anonüümseks muutmise kulud võivad tasuda kujundamisel arvesse võtta;

60. märgib, et metaandmed on teabe taaskasutuse oluline osa ja selle avaldamine standardformaadis edendaks eelkõige piiriülest teabevahetust. Komisjon peaks koostama ettepaneku standardformaadis metaandmemudeli loomiseks, lähtudes olemasolevatest standarditest (muu hulgas metaandmete tingimustest INSPIRE direktiivis);

61. juhib tähelepanu sellele, et direktiivi ettepanek ei tohi mingil moel piirata kohalike, piirkondlike ja riiklike asutuste põhiülesannete täitmist;

62. peab vajalikuks, et kõigil tasanditel oleks tagatud oluliste avalike huvide kaitse. Takistada tuleb andmete mis tahes kasutamist, mis ohustab avalikke huvisid;

Kokkuvõte

63. leiab, et direktiivi ettepanekus esitatud meetmete puhul ei näi tekkivat ühtegi küsimust seoses nende vastavusega subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttele. Nende põhimõtete rikkumise võimaliku ohu ennetamiseks tuleks süstemaatilisel konsulteerida kohalike ja piirkondlike omavalitsustega nende meetmete väljatöötamisel, rakendamisel ja haldamisel, mis on loodud avaliku sektori teabe taaskasutamise ergutamiseks, et edendada majanduskasvu ja töökohtade loomist;

64. peab eriti oluliseks subsidiaarsuse põhimõtte järgimist Euroopa Liidu, liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koordineeritud tegevuses, mis viib eri tasandi ametivõimude jagatud vastutuseni ning mis tugineb kõigi allikate demokraatlikule õiguspärasusele ja asjaomaste toimijate esindavusele, nagu märgitakse Regioonide Komitee valges raamatus mitmetasandilise valitsemise kohta ⁽¹⁵⁾;

65. tõdeb, et muudatuseettepaneku eesmärk ei ole sekkuda sellesse, millised dokumendid oleksid liikmesriikides avalikud. Andmetele juurdepääsu õigus peab ka edaspidi kuuluma liikmesriikide ainupädevusse. Kavandatavad sätted kehtiksid selliste dokumentide taaskasutamise suhtes, mis on üldiselt kättesaadavad, sealhulgas riiklike juurdepääsueeskirjade alusel. Sellega seoses on vaja määratleda termin „üldiselt kättesaadavad dokumendid“ ning see peab hõlmama vaid neid dokumente, mille puhul on vastava liikmesriigi õiguskorras ette nähtud õigus dokumendile juurdepääsuks;

66. peab oluliseks seda, et kodanike ja ettevõtete jaoks oleksid loodud selged menetlused teabe taaskasutamise eeskirjadest kõrvalkaldumisega seotud kaebuste ja hagide puhul;

67. täheldab, et avalikule teabele juurdepääsu parandamine ja selle kättesaadavaks tegemine taaskasutamise eesmärgil peab toimuma kavandatult, põhinedes uurimuste tulemustel, saadud kogemustel ja headel tavadel;

68. tuletab meelde, et valitsuse e-teenused on siiani sageli sisaldanud lihtsalt paberipõhise bürokraatia üleviimist internetti. Euroopa Liit ja liikmesriigid peavad olema esirinnas ning suunama Euroopa ja riikliku tasandi jõupingutused tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega sellele, et viia läbi suuremad muutused haldusmenetlustes ja -struktuurides, kasutades info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ja ka avatud andmeid riigiasutuste töö otstarbekuse, kvaliteedi ja tootlikkuse parandamiseks ja nende tõhususe suurendamiseks ning bürokraatia vähendamiseks üldsuse ja ettevõtete jaoks;

69. märgib, et komisjon peaks edendama avalike andmete kättesaadavaks tegemist tehniliste juhiste ja soovitusetega, avaldades ühtse andmekataloogi ja võttes kasutusele avatud andmete ühtse litsentsi;

⁽¹⁵⁾ CdR 89/2009.

II MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Artikkel 1 – artikli 6 lõige 2

Komisjoni ettepanek	Regioonide Komitee muudatusettepanek
Erandjuhtudel, eelkõige juhul, kui avaliku sektori asutused katavad olulise osa oma avalik-õiguslike ülesannete täitmise seotud tegevuskuludest oma intellektuaalomandi õiguste kasutamise arvel, võidakse avaliku sektori asutustel lubada võtta dokumentide taaskasutamise eest piirkulusid ületavat tasu, kooskõlas objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate kriteeriumidega, tingimusel et see on üldsuse huvides ja selle kiidab heaks artikli 4 lõikes 4 osutatud sõltumatu asutus, ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigete 3 ja 4 kohaldamist	Erandjuhtudel, eelkõige juhul, kui avaliku sektori asutused katavad olulise osa oma avalik-õiguslike ülesannete täitmise seotud tegevuskuludest oma intellektuaalomandi õiguste kasutamise arvel, peavad koguma märkimisväärse osa oma avalik-õiguslike ülesannete täitmise seotud tegevuskuludest, võivad võidakse avaliku sektori asutustel asutused lubada võtta dokumentide taaskasutamise eest piirkulusid ületavat tasu, kooskõlas objektiivsete, läbipaistvate ja kontrollitavate kriteeriumidega, tingimusel et see on üldsuse huvides ja selle kiidab heaks artikli 4 lõikes 4 osutatud sõltumatu asutus, ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigete 3 ja 4 kohaldamist.

Motivatsioon

Selles osas kasutatud sõnastus on ebaselge ja võib kergesti viia valetõlgendusteni küsimuses, mis on direktiivi elluviimise seisukohast keske tähtsusega. Muudatusettepaneku eesmärk on kirjeldada erandjuhtude iseloomu täpsemalt ja vältida valetõlgendusest tulenevaid arusaamatusi.

Muudatusettepanek 2

Artikkel 1 – artikli 4 lõige 4

Komisjoni ettepanek	Regioonide Komitee muudatusettepanek
Õiguskaitsevahendid hõlmavad läbivaatamise võimalust sellise sõltumatu asutuse poolt, kellele on antud reguleerimisalased erivolitused seoses avaliku sektori teabe taaskasutamisega ning kelle otsused on asjaomasele avaliku sektori asutusele siduvad.	Õiguskaitsevahendid hõlmavad läbivaatamise võimalust sellise sõltumatu asutuse poolt, kellele on antud reguleerimisalased erivolitused seoses avaliku sektori teabe taaskasutamisega ning kelle otsused on asjaomasele avaliku sektori asutusele siduvad.

Motivatsioon

Jääb ebaselgeks, mida mõeldakse asutuse all, kellele „on antud reguleerimisalased erivolitused seoses avaliku sektori teabe taaskasutamisega”. Kuna kasu, mida selles valdkonnas eraldi loodav asutus tuua võiks, ei ole ilmne ega liikmesriigi tasandil kantavate kuludega proportsionaalne, suhtutakse sellesse asutusse kriitiliselt ega toetata selle loomise ideed.

Brüssel, 10. oktoober 2012

Regioonide Komitee
president

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO